

РУСЛАН

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5^{1/2} год. по полудні.
 Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» при ул. Оссолинських ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.
 Рукописи звертає ся лише напередєне застережене.—
 Реклямації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича

Передплата
 на «РУСЛАНА» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.
За границю:
 на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тижні 5^{1/2} доллара, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4^{1/2} доллара, або 9 рублів.
 Поодиноке число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Голос соціялдемократа про політику українсько-руського клубу парламентарного.

(X) Три роки минуло з того часу, як почала свою діяльність посольська палата вибрана на основі загального, рівного права голосованя, проголошена «народним парламентом». Три роки минуло, як руский наряд з великим одушевленем і пожертвованем перевів в Галичині і на Буковині перші загальні вибори і вибрав у Галичині 27 а на Буковині 5 отже разом 32 послів. Усім ще в живій остає тямці, які то високопарні програми виводили посольські кандидати перед виборцями, які вже наперед заповідали союзи з новими парламентарними сторонництвими, яку важну і рішачуючу роль приписували рускому парламентарному клубови, який мав утворити ся з нововибраних послів. Зігальне, рівне право виборче, сеж довголітне домаганє провідників широких народних верств, отже зовсім природно, що й посольські кандидати виявили демократичні засади посунені у великій частині до найкрайніших, неосяжних границь, а так само й цілі, які собі витичували посольські кандидати перед виборцями і ті придбаня, які они обіццювали здобути для виборців, відповідали тим крайнім поглядам, сягали дуже часто в країну неосяжних мрій. Посеред руского народу проявив ся нечуваний доси рух, нечуване одушевленє, а вся руска суспіль-

ність, хоч не осягнула сподіваного числа мандатів, якого вимаганє для Русинів при ухвалюваню нового виборчого закона, всеж таки вибравши 32 послів, уважала сей вислід небувалою доси побідю, отже посеред рускої інтелігенції, а навіть посеред широких народних верств проявив ся великий підєм духа і народної сьвідомости.
 З яким же бундючним настроєм вибравли ся нововибрані послы рускі до Відня, се також усім ще остає в живій тямці. На бенкеті перед виїздом до Відня, в котрім бачили ми найвизначніших народолюбців учасниками, виголошувано різкі, одушевлені промови, висловлювано програмові річі і високопарні домаганя і надії, так що серед того справдешнього зачадженя старий парламентарист п. Романчук був причеволенний троха охолодити се вибуяле одушевленє, присмирити єї рожеві надії, бо троха инакше споглядав на можливість вислідів парламентарної діяльности, як ті молоді послы, що знали парламент хіба з часописий, або уявляли собі єго діяльність на основі якогось повітового, або хочби і т. зв. всенародного віча. Тимто п. Романчук на се завзяте, яке проявляло ся на виїзнім з краю посеред учасників посольского бенкету, справедливо висловив бажанє, щоби не склало ся так, що тепер їдуть до Відня gross und wild, а щоби не повернули звітам klein und mild! Однак посеред такого зачадженя умів нечуваним одушевленєм не було місця для зрозуміня реальних основ в політиці, хоч уже тоді зарисовували ся різниці поміж н нововибраними посла-

ми, хоч тоді вже можна було бачити, що не буде се одноціле і однодушне тіло, оживлене щирим і живим народним духом українсько-руської національної ідеї і хоч уже тоді висловлювано домаганє, щоби новий клуб руский станув на виразній і ясній основі народної самостійности і окремішности.
 Небогато часу проминуло між прощальним посольским бенкетом а приїздом до Відня, а зараз склала ся несподіванка, перед котрою зацукав ся навіть орган Народного Комітету, одержавши вість про утворенє спільного клубу (з москвичами), до котрого не вступили лише два рускі соціялдемократи Вітик і Остапчук. Всеж таки, як в кандидатских промовах, так і по виборі рускі послы не уклали свого поступованя парламентарної тактики на основі реальних даних, на основі угрупуваня, яке зарисовувало ся по нових виборах в посольській палаті, але наперед, як то кажуть, «лізли у воду, не спитавши броду». Наперед уже, не поорієнтувавши ся, уложили собі таку засаду, що будуть лучити ся лише з т. зв. поступовими і вольнодумними сторонництвими і неоглядаючи ся на найбільше і найвпливовіше сторонництво християнських суспільників, котре видалось їм «клерикальним» і вспятним, відвернули ся від него, а почали навіязувати зараз взаємини з вольнодумними (крайніми) німецькими сторонництвими, котрі зовсім не мали рішачого впливу в парламентарній політиці, а також із соціялдемократичним союзом. З підмогою тих

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірландського пароха.
 Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Боже! Як вона змінила ся, ся моя мала, бідна; се дитя, що потягало так всіх до себе красою! Не змінили ся що правда великі, лискучі очи, та ціле лице було покрито одною гидкою раною. З чорного, прегарного волося, лишило ся ледви кілька жмуктів. Дитина так гарна, що кождий, як тільки мимохить її побачив, відвертав ся, щоби ще раз поглянути на неї, змінила ся на страшну мумію порізану, яку точить якась страшна недуга.
 Мав я ще тільки притомности, що узав її за тоненьку, білу ручку. Не сказала ні словечка, підтягнула тільки ковдру.
 — Бідна, бідна дитина — шепнув я.
 Звернув ся я опісля до матери.
 — Се справді страшно! Що стало ся?
 — Що страшно, се правда, отче парох, та нехай дієть ся Божа воля!
 — Та яким чином се стало ся? — спитав я.
 За хвилию однак подумав я, що може се буде полєкшою для хорої, коли сама розкаже мені про свою недугу, тому спитав:
 — Менше о се! Аліція сама скаже мені.
 Говори, дитинко!
 Сповнила мов бажанє з такою покорюю і з таким упованєм на милосерде Боже, що я за-

плакав сердечно. Після єї оповіданя, вона була незвичайно занята приготованєм до концерту цілий вечір перед тим днем. Переглянула кілька журналів, посьвячених модам і думала тільки про се, як то виглядати ме вечером. Саме стояла перед зеркалом, коли нараз почула ковтанє до дверей від кухні; а не бажачи, щоби їй хто перешкодив, вискочила з комнати і побачила дивне явище. В дверях стояла жебрачка, якої лице сточила цілковито хороба, звана вовком. Не було носа, не було горішної щоки. Очи гляділя, неначе з голови мерця. Бідне сотворіне просило о милостяню. Аліція однак, перенята власною красою і гнівна, що відорвали її від зеркала, крикнула, сплеснувши в долоні:
 — Алезь бо ви гарні, жінко!
 — Не так гарна, як ти, панночко! — відповіла жебрачка. — А колись і мені краси не бракло. На тебе, панночко, також черга може прийти! Хто висьміває, може колись бути висьміваним.
 І відійшла з тими словами.
 — Її вигляд — говорила далі Аліція — не покидав мене цілий день а вкінци навіть бояла ся я глянути в зеркало. Коли однак вечером пішла я на концерт, пустота вернула. Голову наповнили мені підхлібні словечка, які я чула докруги. А по скінченю концерту, коли публика поділила ся на гуртки, старала ся я звернути на себе ще більшу увагу. Кидала я визиваючі погляди на молодіж і була певна, що хлопці були мною одушевлені; нараз застановив мене, мов грім, зір о. Летбі і прибав мене так, що я просила одну товаришку, щоби мене відвела домів. Цілісінку ніч годі було заснути; все здавало ся мені, що крізь занавіси видко страшне лице

жебрачки і зір отця сотрудника. Вкінци над ранком заснула, та сніло ся мені те саме.
 Плач жалю перервав слова Аліції.
 — Підвела ся я хора і пригноблена — говорила знов по хвили — і пішла перед образ Пресьвятої Діви відмовити чотки. Молила ся я і просила о відверненє кари за мій вчинок та се було без успіху. Замітила я на лиці Пречистої тїнь, що мене дуже перелякав і почула, що я тому винна; однак я не думала, щоби кара була так страшна. А, отче добродію, чому Бог карає нас так страшно за такі малі провини! Які муки мусять бути в чистилищи і пеклі, коли вже тут, на землі, ми є так карані. Опісля вернув до мене спокій; здавало ся, що все минуло, коли раз в неділю поглянула я в зеркало і побачила червенний прищик на лиці. Хоч був він так малий, як головка від шпильки, мимо сего я дуже налякала ся. Не з ляку, щоби я знала, чим він мені грозить, тільки тому, бо я бояла ся, що се пошкодить моїй красі. Хотіла я прищик витиснути: показала ся кров; а вечером прищик змінив ся в червону пляму. Прикладала я масло, солонину, масти — а все надармо. З дня на день зміняв ся прищик на більшу і огаднійшу рану. Вкінци, за радою панни Леві написала я до одного льондонського лікаря, що містив в часописях свої оголошеня. Прислав рецепт.
 — Не взяв нічого?
 — Противно. Витягнув мід мене один фунт штерлінгів. Прикладала я приписану масть а се нічого не помагало. Рана збільшала ся невпинно. В школі бачила я, як дівчата шепчуть, поглядаючи на мене. Раз чути було їх слова. Були лихі. Годі було отже ходити до школи. Раз ве-

сторонництв сподівав ся руский клуб бути язичком у парламентарній вазі, як голосили самі послі і наоналдемократ. часописи, а з підмогою такої більшовости парламентарної сподівав ся руский клуб здобути вичислювані в кандидатських промовах і опісля ті численні придбаня, між котрими на перше місце під впливом послів дра Дністрянського і Колесси висунено домаганя засновин окремого і самостійного українсько-русского університету у Львові.

Так ждало ся, та не так склало ся. Не будемо тут в сій хвилі обговорювати цілої трілітньої діяльності і політики укр.-русского клубу в держ. раді, лишаючи се на дальше, а спинимо ся тепер над сею останною справою — університетскою, котру і клуб поставив яко найперше і найважливіше домаганя в своїй програмі, і котра останніми подіями сумними на університеті звернула на себе загальну бачність і стала предметом загального обговорюваня в часописях.

Ми вже подали погляди п. Ол. Барвінського в сій справі викликані передовицями польских часописий *Przegląd, Rzeczpospolita, Czas* і т. п.

Нині бажаємо познакомити нашу суспільність з обємистою передовицею соціалдемократичного посла зі Львова Германа Дияманда, поміщеною в ч. 161 з 17. с. м. в соціалдемократичнім дзєвнику львівськім „Głos“. А голос сего посла тим більше займав, що перед виборам в 1907 і після них для органу Народ. Комітету найміродатнійшою була *Arbeiter Ztg.*, на котру „Діло“ раз в раз покликувало ся яко велику і міродатну повагу і що „Діло“ вважало соціалдемократичне сторонництво найприроднійшим союзником укр.-русского клубу. Так само і др. Трильовський і „Гром. Голос“ запевняли, що їх радикальна програма зовсім схожа з соціалдемократичною. І справді рускі послі удержували близькі взаємини з соціалдемократичним союзом і дзєвникарством, подібно як і з крайніми німецькими вольнодумцями і поступовцями, хоч і у одних і у других втратили ласку і значіне, до них не приставши, а відставши від інших парламентарних сторонництв, так що опинили ся зовсім відокремленими в посольській палаті.

Всеж таки голос посла Дияманда

чером по заході сонця, коли я сиділа перед хатою і робила щось гачком, якась тінь майнула мені перед очі. Дивлю ся. Передімною стоїть страшна жєбрачка.

— Змилуйте ся, панночко, — сказала.

Я підвела ся покірно і дала їй два пенси. Глянула на мене щиро і зітхнула:

— Нехай тебе Бог хоронить і спасє від нещастя. Знаю, що тоді сказала ти слова необачно. Нехай тебе Бог хоронить і спасє.

І тоді доперва подумала я, що се рука Господа досягла мене. Кидаю гачок, вбігаю до кімнати, кладу ся на ліжку і рву рядно з криком:

— Ох, Господи, змилосоуди ся надімною, не роби сего, не роби!

А опісля звернула ся до Пречистої з молитвою, яку ви, отче, мене научили.

— Не допустиш до сего, Матінко, не допустиш.

А лице її гляділо на мене без милосердія. Не було надії.

Бідне дівчатко знов замовкло; щоби довше її не мучити, сказав я:

— І цілий час не порадила ся лікаря? Таж знаєш, що наш лікар дуже добрий.

— Був у нас і гнівав ся дуже, коли почув про сего льондонського лікаря; опісля випитав точно маму про здоровле мойого батька, діда і заявив, що се скрофули; нічо мені не поміг.

— А приходить сюди о. Летбі?

(Дальше буде).

кидає цікаве сьвітло і на університетске питанє і на політику українсько-русского клубу і тому подаємо понизше в цілости перекладом сю передовицю Głos-у, до котрої опісля додамо деякі від себе замітки.

Передовиця п. Дияманда п. з.: „W sprawie ukraińskiego uniwersytetu“ звучить:

„Трагічні події на львівськім університеті, пише пос. Дияманд, не викликали у Відні вражіня, якого можна було сподівати ся. Неточність і пересада перших вістий ослабила вражінє дійсних подій. Поведєне українських народних демократів*) в парламенті, очевидна охота вихиснованя нещасних подій для партійної політики усунула народне співчутє у послів інших народностей. Запит п. Костя Левицкого виголошений в неприроднім настрою при акомпаняменті умисно роблених криків обурєня проф. Колесси і Трильовського, проминув без звичайного в таких случаях зацікавленя всеї палати.

„Парламентарні політики відчули в першій хвилі, що краєве дзєвникарство осьвідомило собі значно пізнійше, що університетські львівські події дадуть ся азнаменито вихиснувати для відверненя уваги обох народів від політичної безуспішности їх послів міщанських (значить властиво не-соціалістичних). Народна польска демократія і українські народні демократи зрозуміли відразу, що вельми шкідлі для обидвох таборів події, що трагічна смерть молодця і страданя увязнєних були мовби Богом післані, щоби в критичній хвилі закінченя сесії, де населєне домагає ся звіту з парламентарної діяльності, в цілости заняти прилюдну увагу, відсуваючи на дальше місце важні політичні і народно-господарські справи.

„Сєму впливови підлягли також голоси українських соціалістів. Не маю тут на думці опису самих подій і участи в них обидвох сторін, украшуванє і очернюванє се все річи менше важні; в будучині не одно ще вяснить ся і дасть предметовий суд; але розходить ся мені о повне зігнорованє діяльності укр. народних демократів в парламенті і впливу їх політики на хід справ.

„Вельми яскраво виступає се засліпленє супроти української буржуазії одного з укр. соціалістів, котрому гостинні стовпці свої відчинив „Narząd“. Найде там читач досадну критику польської народної демократії, острый осуд правительства, але про руский руский клуб ані слова. А вжеж доля укр. українського університету в Галичині спочиває також в руках укр. послів, а безуспішність університетської справи єсть заравом безуспішністю їх політики. Неспосібність руских послів не оправдує вправді польского кола, ані правительства. Проволіканє сеї справи єсть політичною похибкою рішачючих чинників, а особливо міродатних Поляків, бо оно затроєє без хісна для кого небудь взаємини обидвох народів. В житю полагода справ після справедливости і слушности, без зверхнього приневолєня, буває вельми рідка; тимто Русини приневолєні бороти ся о університет, а вислід сеї боротби зависимий в значній части від їх справности, тактики і політичного розуму. Виходячи із сего становища, треба передовсім застановити ся над тим, чи клуб укр. послів доріс до своєї задачі, чи відповів своїм обовязкам, і чи часть вини в безуспішности боротби о рускі народні права не припадає сєму клубови.

„Поговоримо передовсім про взаємини руских народних демократів до укр. соціалістів. Соціалістичні рускі послі заступають переважну часть Русинів поселєних по містах, укр. пролетарів. Значна часть укр. молодежи і то найвдатнійша єї частина належить до соціалістичного табору. Крім того соціалістичні рускі послі привалежністю до соціал. демокр. польского Союзу представляють поважну парламентарну силу, з котрою правительство і інші парламентарні сторонництва приневолєні числити ся. В боротбі о народну рівноправність можуть рускі товариші певно числити на піддержку цілого Союзу. Сю вельми досяглу обставину рускі народні демократи ігнорували з послідовністю,

яку можна би пояснити лише партійним завязатєм. Рускі народні демократи не засягали ніколи (?) ані ради, ані помочи наших товаришів, (хйба Вітика і Остапчука — ні? *Ред. Русл.*), а радше тайною закривали супроти них свої умови, наміри і пляни. Тимто на тактику укр. руск. клубу не могли мати ніякого впливу і нераз остовпілі, разом з цілим парламентом, гляділи на роботу руских народно демократ. послів не розуміючи, куди змагає їх тактика.

(Дальше буде).

*) Тут автор хйбно називає їх народо-вцями, бо нинішні представники укр. руск. політики, заключивши в 1898. р. союз з частиною радикалів і соціалдемократів, прийняли назву народних демократів і покинули „Народну програму“ давніших народо-вців. — *Ред. Руслана.*

Вісти з Буковини.

(Виборча реформа. Поділ Ради шк. кр. і Ради кр. культури. „Селяньска Каса“. Руске урядованє по громадах. Вижницька, Сторожинецька і Радовецька гімназия. Управленє краєвих мов. Руска мова в суді. Кацанска буча).

26. мая одержала цісарску санкцію виборча реформа до буковинського сойму, котру сойм ухвалив ще 16 жовтня 1909. Після сеї реформи, котра вводить національний катастер, буде засідати в будучім соймі 63 послів; з того 23 Румунів (митрополит + 1 посол від конвисторії + 1 посол від волоского духовєнства + 4 послів від великої посілости + 16 послів народних), 17 Русинів (1 посол від руского духовєнства + 16 послів народних), 9 Жидів (2 послів від Жидів дідичів + 2 послів від палати торговельної + 5 послів народних), 8 Німців (ректор університету + 7 послів народних), 6 Поляків (4 послі від польских дідичів + 2 послі народні).

Так отже місто 13 Румунів, 6 Русинів, 8 Жидів і Німців, 4 Поляків, з котрих складає ся теперішний сойм, буде засідати в новім соймі 23 Румунів, 17 Русинів, 17 Жидів і Німців і 6 Поляків.

В вересни зйде ся ще старий сойм на послідну сєсію, в жовтни буде розвязаний, а в марті слідуючого року вже відбудуть ся вибори після нового закона.

На посліднім засіданю бук. сойму в січни сего року ухвалєно резолюцію до краєвого Видлу, аби той предложив на найблизше засіданє сойму проєкт поділу краєвої Ради шкільної на три національні секції. З тої причини на онадішнім засіданю інтернаціональної езекутиви бук. учительства поставив уч. Рєнович Поляк внесєне, щоби заявити ся за поділом бук. Ради шкільної на 4 секції т. є на руску, румунську, німецьку і польську. По довшій дискусії відложено голосованє над тим внесєнем на слідуюче засіданє. 30 тисяч бук. Поляків хотіло би мати свою секцію в Раді шкільній краєвій, а з мільонам, то є 100 рази більшому числу Русинів в Галичині відмовляє ся того самого права! — Окрім того ухвалив сойм резолюцію, щоби в Арборі засновано рум.-руску школу керамічну, а в Сольці рум.-руску низшу школу торговельну. Для поясненя треба додати, що Арбора і Солька лежать вже на румунській території.

Окрім поділу Ради шкільної проєктєє ся також поділ Ради культури краєвої на три секції.

Союз руских хліборобских спілок „Селяньска каса“ парцелює тепер окрім кількох менших маєтків також Станівці н. Ч. (котрі купила до спілки з послом Ляндвером за квоту 1,200,000 К). Станівці н. С. (бувша власність посла Василька) і Петрівці н. С. Дві послідні місцевости лежать на самій границі етнографічній між Русинами а Румунами.

Позаяк в Петрівцях є досить багато лісу, то „Селяньска Каса“ звернула ся з запитом до управи православного релігійного фонду, чи би та не заміняла ті ліси за свої маєтности в Мамайцях або Топорівцях, зложені з самої орної рілі. Треба знати, що маєтности бук. прав. фон-

ду складають ся в 95% з самих лісів а лише в 5% з рілі і з тої причини рел. прав. фонд не управляє рілі у власнім заряді, бо не оплатило би ся ему тримати до того осібних урядників а винаймає їх Жидам в аренду.

В останнім часі зачало багато громад заводити місто німецької руску мову урядову. До 1909. року лише одна громада урядувала виключно по руски, а то Довгополе. Богато шуму наробила в черновецьких газетах вістка, що також Неполоківці, одна з тих тепер нечисленних громад, де війтом є Жид, ухвалила еліминувати німецьку мову зі свого урядованя. Але та вістка показала ся не цілком правдивою, бо в дійсно-си громада ухвалила лише протоколи своїх нарад вести в рускім язичі, але на німецькі запити властей ухвалено дальше відповідати в німецькім язичі. Не менше шуму зробила в газетах також вістка, що Жиди в селі Кірлібаба, найдальше на полудне висуненім рускім півострові, заявили в поданю до Ради шк. краввої, що они Русини і що діти свої будуть посилати до рускої школи, а не хочуть, щоби для них будувати окрему німецьку школу.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Заграниця.

Nordd. Allg. Zeitung пише так в своїм тижневім огляді про російско-япанський договір: „З тексту договору, поданого до публично-го відомо, можна переконатися, що є він запорукою мира на далекім Сході. З такого вислідку російско-япанських переговорів можуть бути вдоволені також ті держави, які мають економічні інтереси в східній Азії. Вдоволене з очікуваного вислідку сего договору булоб в Німеччині обявилось чистіше і в виразнійшій спосіб колиб не те, що вже перед оголошенем сего договору появилось в російських і французьких газетах погляд, що російська політика зверне ся тепер на європейскім Сході проти Німеччини і Австро-Угорщини. Ствердити годить ся, що піддаване сеї тенденції російско-япанському до-говору не походить з німецької сторони.

Ледво кілька днів минуло від всеславянського конгресу в Софії, а вже офіційний болгарський орган виступає проти Сербії. Деякі заграничні відпоручники на сей конгрес перебувають ще в Сербії і Болгарії та можуть на місци пересвідчити ся, що гарні слова про братане і згоду є лише фразами добрими хіба для конгресів, але не для дійсного життя. Болгарський дневник каже се зовсім виразно та виповідає погрозу, якої годі не зрозуміти, що при лихих відносинах між Сербією і Болгарією може наступити ще щось „гіршого“.

З нагоди нападів сербської печати по причині скарг болгарських дневників на сербську пропаганду в Македонії так пише офіційний орган „Прапорець“:

Ми не нарікаємо, але ми обурені і коли ми не оказали наглядно свого обуреня, стало ся се в надії, що в Білгороді пізнають, що вибрали нещасну дорогу. Дневник критикує брат-вбійчу пропаганду в Македонії, яку попирають з Білгорода великими матеріальними жертвами, не осягаючи притім якихсь значнійших здобутків для Сербії, а дальше так пише: Коли під сю пору є Сербомани, то годить ся приписати се попертю їх зі сторони нового турецького правління, яке не покинуло на жаль ще всіх гамідських метод, не звертаючи уваги на се, що будуччина Туреччини лежить не в ослабленю котрої небудь народности, але в скріпленю всіх. Сербимусять бути більше чим наївні коли думали, що Болгари дадуть ся осліпити пустими бесідами про згоду і голошенем славянської ідеї й не звернуть уваги на заміги Сербів в Македонії. В Білгороді, де очевидно нас більше потребують чим ми їх, мусіли давно пересвідчити ся, що конечною і необходимою є тревала і правдива приязнь між нами. Але доки буде вступувати сербська пропаганда в Македонії, дося буде братане і згода лише фразами, але ніколи не здійснять ся, а ми булиб вельми короткозорі, колиб не були приготовані на щось гіршого в наших відносинах.

З грецьких часописий показує ся, що частина грецької печати зовсім поважно займає ся питанням прилуки Греції до Італії. Розходить ся о роботу, ведену зовсім явно, в якій беруть участь також офіцери і учені кру.и. Neologos, один з найвизначнійших атинських дневників, обговорюючи положене каже, що в звязку зі справою прилуки Греції годить ся очікувати поважних подій. Греція находить ся в безвихіднім положеню з одної сторони між панславизмом а ісламизмом. Она є за мала і за слаба, щоби могла уратувати гелемизм і єго культуру. Є лише один нарід, до якого Греція має довіру: се Італія. Що з нагоди такої прилуки мусілаб уступити династия, тим Греки не журять ся. Хоч сі бажаня зєдиненя виглядають на утопію, всеж таки заслугоють они в Австро-Угорщині на увагу. Зовсім ясно, які наслідки малоб таке зєдиненя і замкненя Адриїського моря.

Просимо відховити передплату.

Новини

— Клендар. В четвер: руско-кат.: Прокопій вмуч.; римо кат.: Параскеви дівч. — В п'ятницю: руско-кат.: Панкратія; римо-кат.: Марії Магдалини.

Повний комітет для соймової виборчої реформи зібрав ся вчора на нараду в соймовім будинку. Крім предсідника комітету д-ра Гломбінського і предсідника субкомітету д-ра Лео явилось 23 членів. В полудне перервано нараду, щоби на засіданях сторонництв застановити ся що до жаданя правий. Народи сторонництв відбували ся вчора і нині рано і є довірочні.

— Сідство в справі університетських подій протягне ся імовірно до кінця серпня. З арештованих руских студентів тепер рідко кого переслухують, бо покликають до зізнань свідків. Оноді слідчий судья увязнив ще академіка Якова Сенькова, який то першим переслухано виїхав був зі Львова і не подав своєї нової адреси. Колиж за ним розписано гончий лист, він сам зголосив ся у слідчого судії і зівстав приарештований.

— Арештовані і ревізії на границі. На ґрунвальдскім обході в Кракові було немало Поляків з Познаньщини а ще більше з Росії. При повороті до дому стрітила їх на кордоні немила несподіванка. Пруске правительство приказало всіх повертаючих в Кракова зревідувати. При ревізії переводили ся прускі жандари і агенти зі всею беззглядністю. Перешукувано всі кишені, розшнано одіж до сорочки і стягано чоботи з ніг. Всі книжки, листки і часописи з описами обходу конфісковано. А у кого найдено прийнятого польського орлика або історію Ґрунвальду, того з місця арештовано. У кількох найдено під сорочкою прапори, якими обвинули ся, щоби укрити їх перед оком прускої поліції. Всім загрошено судом. То само діяло ся на російській кордоні, де 40 жандармів конфісковували також всякі памятки везені з Кракова.

— Роздор межі черновецькими Жидами. З нагоди наближаючих виборів до черновецького кагалу пос. Штраухер скликав оноді збори до „жидівського народного дому“. На збори прибули також сьоністичні академики з тов. „Емуна“ і „Гасмонеа“. Коли др. Штраухер згадав також про соймові вибори, один з членів тов-а „Емуна“ висловив ся голосно з обидою на адресу бесідника. На студента напали зараз інші вічевики і штурханцями викинули за двері. Серед бійки поранено тяжко одного студента сьоніста. Порядок прив рнула поліція.

— Винахід Щепаніа, б. учителя народного, на області ткацтва, мав тепер поліпшити якийсь Бенно Боржиковський в Берліні, працюючи довгі літа над фотохемією. Для зреалізованя поліпшеного винаходу заложили ся вже дві фабрики в Берліні і Парижі. Коби їх лише не стрітила доля віденської фабрики Щепаніа і С-ки.

— Жертва зливи. Дня 7. с. м. навістила страшна злива ґусятинський повіт. Ціле полудне дощ ляв наче з цєбра. Значні шкоди поробила злива і в селі Сокиринцях, де потягнула за собою і жертву в житю людскім. В господаря Титюка спали в стодолі дві доньки з малою дитиною. Камінна стіна стодолі, яку підмулила вода, що з гори збігала з поля, упала в ночи на сплячих і убила на місци одну доньку господаря, Марию, другу сильно покалічила. Чудом вийшла з сего нещастя дитина, яка спала між обома дівчатами і який нічого не стало ся.

— Телеграф без дрота в Австрії. Дня 20. липця с. р. буде отворена прибережна станція телеграфу без дрота „Sebenico“ для загального публичного руху телеграфічного. Такса за телеграми видавані через сю станцію до кораблів на морю ви-

носять окрім звичайної належитости за пересилане телеграмів сушею ще понадто 60 сот. за кожне слово титулом прибережної належитости. При надаваню телеграмів на кораблі остаючим на морю, платять ся замість належитости прибережної належитієть помостову, котра не є устале-на.

— 3 Тернопільщини. В неділю 10. липця с. р. відбула читальня „Просвіти“ в Чистиліві дорічні загальні збори, яким проводив о. Колянковський, місцевий парох. По зложеню звіту відділом читальні за минувший рік, забрав слово делегат філії Просвіти в Тернополі п. Ковальський і в своїй щирій і переконуючій бесіді виказав зібраним хосенність товариств читальняних в кождім наурямі, заохочуючи членів до заснованя при читальні крамниці і дрібної каси позичкової для вигоди своїх членів. Сю гадку піддержав і о. парох Колянковський, складаючи зараз від себе на ту ціль грошевий даток. За ним пішли і другі члени і зложили готівкою або заявили уділи на близько 200 К. Одушевлені таким ділом молоді читальники піднесли тепер бажане засновати єще в Чистиліві тов-о „Сокола“. Сю гадку одобрили всі молоді господарі, парубки і дівчата і зараз вписало ся на лісту членів маючого в коротці засновати ся „Сокола“ до 50 молодих людей.

— Покаране італійських студентів. З Відня доносять, що сенат тамошнього університету релягував на все 3 студентів Італійців, котрі брали участь в розрухах на університеті в листопаді м. р. і зістали судово покарані. Двом иншим учасникам розрухів увільненим в суді акад. сенат уділив нагану.

— Нищене хабазя. В одній з часописий находимо влучні і на часі замітки що до очищуваня пиль з ріжного хабазя, яке не тільки не приносить ніякого хісна хліборобови, але наносить єму багато шкоди. Відомо, що в придорожних ровах, а часто також у збіжжю ростуть лопухи та бодяки. Женці лишають звичайно ті бодяки не ткнені хіба на то лише, щоби насіне їх дозріло, а вітер розвіє єго по поли. За се в Німеччині строго карають, і ті, що їздять до Прус на живва, добре знають, що не вільно їм лишати бодяків на пни. В Австрії є також закон про нищене шкідливого для хлібороба хабазя, та закон остає на папері і ніхто не журить ся єго виконанем. Справа ся видає сл дрібною, хоч дійсно є немаловажною і заслугоє на то, щоби тепер в часі жнив звернено на ню увагу по сільських читальнях.

— По американськи. В місті Макає в стані Рію де Жанейро прийшло до нечуваних розрухів з причини приїзду там кандидата на президента стану др. Єдвіґеса де Кейрос. Єще перед приїздом др. Єдвіґеса єго противники, котрі попирають кандидатуру др. др. Беккера, відгрожули ся, що справлять кроваве прийняте др. Єдвіґесови. Коли прибув др. Єдвіґес, урядили єго приклонники на єго честь бенкет в однім з першорядних готелів, а бенкет закінчив ся танцями. Підчас забави противники урядили демонстрацію, в якій взяли участь і жовніри федерального війська. Коли однак на провокуючі крики приклонники Єдвіґеса відповіли мовчанкою, демонстранти розійшли ся, але по якімсь часі повернуло кількох з жовніврів під проводом поручника Содре, почали добиватись до дверей готелю, однак зістали відперті через одного урядника поліції і кільканайцятьох приклонників Єдвіґеса. По кількох годинах повернули жовніри але вже 40 і почали стріляти з карабінів до вікон, де відбувалась забава. Ніхто однак не був ранений, бо с'яла, де забавлялись, була на другим поверсі і кулі в долини грязли в стелі. Страшна паніка огорнула бенкетуючих; пані мліли, а відтак почали всі утікати задними дверима в город. В салі осталоє 11 мужчин, а межі ними і др. Єдвіґес. Загасили сьвітло, забакаридували двері і так очікували нападу. Однак жовніри видячи зґашене сьвітло, не пробували дістатись до середини, щоби не наражатись в темноті на кулі оборонців. О год. 6. рано вилановано фронтвої двері і около 130 жовніврів вдерлось до готелю. Всіх приятелів др. Єдвіґеса межі ними і муніципального судию завели жовніри до в'язниці. Поручник Содре зажадав від др. Єдвіґеса, щоби сейчас опускав місто. Тимчасом війско по здобутю згаданого готелю, почало по улицях стріляти до приклонників др. Єдвіґеса а вкінци так розілось, що з недавно збудованого форту почали з гармат бомбардувати місто.

— Дрібні вісти. Львівський суд карний дістав з Відня повідомлене, що цїсар помилував Федька Давидяка, засудженого на кару смерти за убийство шинкаря Штофа і єго жінки. Коли радник Висоцький довів про помилуване Давидякови, сей дуже врадував ся. — Університет в Ясах в Румунії буде обходити від 16. до 18. жовтня с. р. 50-ті роковини свого єствованя. — В Тернополі згоріли оноді два доми при ул. Лисенка. Погорільці називають ся Анна Чихало і Телєв'як. Шкода, поверх 2.000 К, не була обезпечена. — У Львові помер нагло на удар серця Станіслав Меліньський, музичний критик Kurjer-a Lwowskogo і директор адмін. міських закладів електричних.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 13. до 19. липця 1910.

Table with 2 columns: Product name (e.g., Пшениця, Жито) and Price range (e.g., 9 80—10 00 K).

Оповідістки.

Інститут для синів священників в Тернополі. Пишуть нам: З огляду на се, що філія Руского Тов-а педагог. в Тернополі розв'язала свій інститут при ул. Сокола, підписаний сповняючи волю священників тернопільського деканату, отварає в тім самім домі при ул. Сокола для синів священників інститут ім. Митрополита Андрея Шептицького. Услівя прийняті слідуєчі: 1) Принятї можуть бути ученики середних і народних шкіл в Тернополі лиш ті, що викажуть ся добрим шкільним свідомством і похвальними обичаями. 2) Кождий питомець зложить при вступї 10 K на інвентар. 3) Отець (опікун) питомця буде платити точно з гори місячну оплату 50 K. Кождий прийнятий питомець має мати 8 пар біля, 3 простирала на сінник, 3 під ковдру, 4 пошевки, 12 хусточок, 6 пар шкарпюток, 3 рушники, подушку, ковдру, коцик до накривання, 2 мундурки, плац і 2 пари обуви. Управа, яка буде спочивати в руках священника, подбає про се, щоби вимоги і бажаня родичів були як слід сповнені. Вихованє попровадить ся в душі релігійно-моральнім та народнім. — Тернопіль, дня 17. липця 1910. — св'яц. Володимир Громицький.

Безплатний приготавляючий курс до середних шкіл у Львові відбувати ся буде в часї від 1. до 28. серпня заходом студентського кружка Р. Т. П. Зголошева приймає канцелярїя Руского Товариства педагогічного ул. Мохнацького 12. щодня від год. 10—12. рано і від 4—6 по полудни.

Іменованє Міністер судівництва іменував у правителя ґрунтових книг Михайла Филиповського в Стрию директором ґрунт. книг в Стрию.

Наука, штука і література.

Ново виданє творів Гр. Квітки-Основ'яненка. Київський видавець І. Самовенко випускає нове повне виданє творів українського письменника Гр. Квітки-Основ'яненка.

Новий портрет Т. Шевченка. Київське видавництво д. Черповского винустило новий дешевий портрет Т. Шевченка великого розміру. Ціна портрету 35 коп.

„Письмо з Просьвіти“ ч. 6. містить отєї статї: До української молодї середних і висших шкіл. — Протокол надзвичайних загальних зборів Товариства „Просьвіта“ у Львові з дня 29. червця 1910. — Діяльність філії тов-а „Просьвіта“ в Тернополі в р. 1909. — З просьвітнього руху на російській Україні. — Дещо про часописи (дальше). — Всячина. — Вісти з „Просьвіти“. — Списє св'ятлиних образів, які має канцелярїя тов-а „Просьвіта“ у Львові на складі. — Виказ добродійів, що зложили жертви на почесний дар для „Просьвіти“. — Розв'язки загадок з календаря „Просьвіти“ на 1910 р. — Оголошеня.

Виданя „Рідного Краю“. „Рідний Край“ видав окремо друковані в ньому твори: „По дорозі в казку“, драматичний етюд в 2 діях О. Олеся та „Йоганна жінка Хусова“ драматичний етюд Лесї Українки.

Лєся Українка, наша славнозвісна письменниця, перебуваючи в Єгипті, поперекладала там, стародавні єгипетські піснї на українську мову. Переклад сей, як сповіщає „Рідн. Кр.“, зроблено з вислїду німецького Відемана, з єго книжки: „Unterhaltungslieder der Egypten“ („Єгипетські піснї, зложені для розваги“). Піснї сі знайдено, як они були написані на єгипетских надгробках та на домовинах з муміями; більша частина сих перекладів буде друкуватись у „Літ.-Наук. Вістнику“. „Рідний Край“ подає тільки дві піснї на зразок.

Телеграми

з дня 20. липця.

Рим. В Ватиканських кругах говорять, що Римська Курія є рішена зїрвати переговори з іспанським правительством.

Будапешт. Угорський сойм провадив вчера дальше адресову розправу.

Теменшвар. Вчера рано дало ся тут чути трикратне сильне землетрясенє. Крім переполоху населенє не зазнало від него вїякої шкоди.

Засноване в 1860. році Товариство Взаїмних Обезпечень в Кракові

приймає обезпеченя від огню, граду і на житє. З кінцем 1909 року: Фонди ґаранційні всіх трох віддїлів обезпечень 55,008,354 K. Обезпечена вартість в віддїлі огнем і градовім 2,088,256.329 K. Обезпечений капітал разом з рентами в віддїлі житевім 118,331.327 K. Від початку ествованя товариства: Виплачено шкоди у всіх трох віддїлах 239,986.629 K. Виплачено членам звороти і дивіденди 37,200.036 K. Дирекция Товариства в Кракові, — Репрезентації у Львові, Чернівцях і Берні, — Секції в Перемишлі, Ряшеві, Станіславові і Тернополі, — крім того поверх 400 Аґенцій в ріжних місцевостях краю.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові. від 16. до 31. липця 1910.

Найґарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представлєна. В недїлі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєна. Білети вчаснійше можна набути в конґорі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Морелі-Маркллі найліпшої якості, гарні великі, вибрані, щоденно св'язно зривані висилає в кошниках по 5 клґр. franco за післяплатою K 4 50 перший дїм висилковий Л. ПРІНЦ в ЗАЛІЩИКАХ. 156 (3—3)

Для прикрашеня комхат і Читалєх!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Анґерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книґарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 K з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвіньский на памятник Т. Шевченкови в Києві.

Лекцію на селі прийме вправний інструктор, Степан Біляк, студент прав, Львів, ул. Льва Сапїги ч. 85.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским коґолем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстувович, великий князь Литовско руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. -- Ціна 2 K.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski, Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 K.

Історичний розвиток імени українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. — Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книґарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1910.

Table with columns: Direction (До Львова, Від Львова), Time (рано, перед пол., по пол., вечер, вночі) and Train names (e.g., Кракова, Бржогова, Тернога).